

การสร้างคำ

คำสมาส - สันธิ

ความหมายของคำสมาส

คำสมาส คือ คำที่เกิดจากการนำคำในภาษาบาลีและสันสกฤตมารวมเข้าด้วยกัน เพื่อทำให้เกิดคำใหม่ ที่มีความหมายใหม่ โดยยังมีความหมายเดิมอยู่

หลักการสังเกต

๑. เกิดจากคำมูลตั้งแต่สองคำขึ้นไป
๒. เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาบาลีและสันสกฤตเท่านั้น เช่น กาฬพักตร์ ภูมิศาสตร์ ราชธรรม บุตรทาน อรรถคดี ฯลฯ
๓. พยางค์สุดท้ายของคำหน้า หากมีสระ อะ หรือมีตัวการ์นต์อยู่ ให้ยุบตัวนั้นออก (ยกเว้นคำบางคำ เช่น กิจจะลักษณะ เป็นต้น)

หลักการสังเกต(ต่อ)

๔. แปลความจากหลังมาหน้า เช่น ราชบุตร แปลว่า บุตรของ พระราชา
๕. ส่วนมากออกเสียงพยางค์ท้ายของคำหน้า แม้จะไม่มีรูปสระกำกับ อยู่ โดยจะใช้เสียง อะ อิ และ อุ (เช่น เทพบุตร) แต่บางคำก็ไม่ออกเสียง (เช่น สมัยนิยม สมุทรปราการ)
๖. คำบาลีสันสกฤตที่มีคำว่า พระ ซึ่งกลายเสียงมาจากบาลีสันสกฤต ก็ถือว่าเป็นคำสมาส (เช่น พระกร พระจันทร์)

หลักการสังเกต(ต่อ)

๗. ส่วนใหญ่จะลงท้ายว่า ศาสตร์ กรรม ภาพ ภัย ศึกษา ศิลป์
วิทยา

๘. อ่านออกเสียงระหว่างคำ เช่น

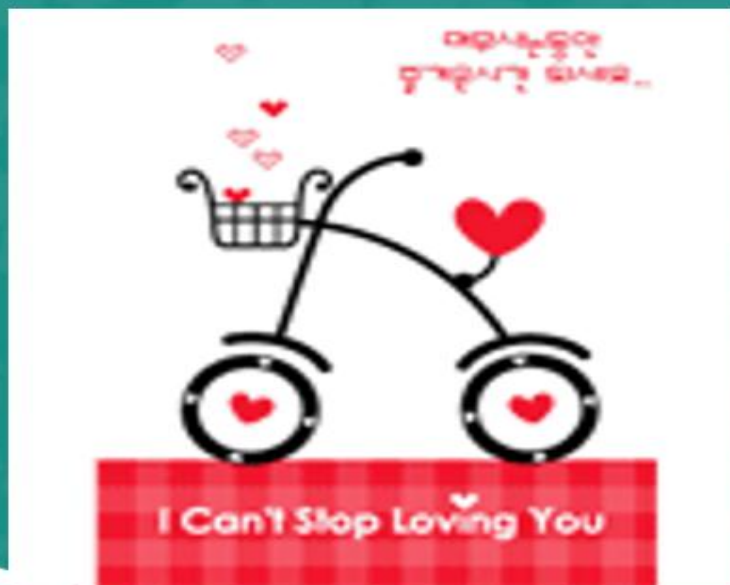
ประวัติศาสตร์ อ่านว่า ประ – หวัด – ตี – ศาสตร์

ไทยธรรม อ่านว่า ไทย – ยะ – ทำ

อรรถรส อ่านว่า อัถ – ถะ – รด

จักรยาน

เจ้าพระยา

มัจจุราช

การสร้างคำตามวิธีการของภาษาต่างประเทศ

การสร้างคำด้วยวิธีสมาส

เป็นการสร้างคำในภาษาบาลีและสันสกฤต โดยการนำคำบาลีหรือสันสกฤตตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมารวมเป็นคำเดียวให้มีความหมายเกี่ยวเนื่องกันเรียกว่าคำ **สมาส**

วิธีการสร้างคำสมาส

๑. คำที่จะสมาสกันต้องเป็นคำบาลีหรือสันสกฤตเท่านั้น

วิทย์ (ส.) + ศาสตร์ (ส.) วิทยาศาสตร์

อಕ್ಕี้ (บ.) + ภัย (บ.) อಕ್ಕี้ภัย

๒. ถ้าพยางค์สุดท้ายของคำหน้ามีรูป สระ อะ หรือตัวการ์นต์
ต้องตัด สระ อะ หรือการ์นต์ออก เช่น

ศิลปะ + ศึกษา

ศิลปศึกษา

แพทย์ + ศาสตร์

แพทยศาสตร์

ธุระ + กิจ

ธุรกิจ

๓. การเรียงคำเข้าสมาส คำที่เป็นหลักจะวางไว้หลัง คำขยาย
จะวางไว้หน้า เมื่อแปลความหมายจะต้องแปลจากหลังมาหน้า

คำสมาส	คำขยาย	คำหลัก	ความหมาย
ภูมิศาสตร์	ภูมิ	ศาสตร์	วิชาที่ว่าด้วยโลก
ราชกิจ	ราช	กิจ	ธุระหรือการงานของ พระราชา
ธนบดี	ธน	บดี	เศรษฐีผู้มีทรัพย์
มหाराช	มหา	ราช	พระราชาผู้ยิ่งใหญ่

๔. การออกเสียงต้องออกเสียงสระที่พยางค์ท้ายของคำหน้า

ถ้าพยางค์ท้ายของคำหน้าไม่มีรูปสระกำกับอยู่ให้อ่านออกเสียง อะ

สารคดี   อ่าน   สา - ระ - คะ — ดี

เกษตรกร   อ่าน   กะ - เสด - ตระ - กอน

ประวัติศาสตร์   อ่าน   ประ - หวัด - ตี — สาด

๕. คำบาลี - สันสกฤต ซึ่งมีคำว่า พระ ที่แผลงมาจาก วร ที่เป็นภาษาบาลีประกอบข้างหน้าจัดเป็นคำสมาสด้วย

พระ + กรรณ   พระกรรณ   (สมาส)

พระ + ขรรค์   พระขรรค์   (สมาส)

พระ + แก้ว   พระแก้ว   (ไม่ใช่คำสมาส แก้วมาจากภาษาจีน)

๖. คำส่วนใหญ่ที่ลงท้ายด้วยคำว่า ศาสตร์ ภาพ ภัย กรรม กิจ

ศึกษา วิทยา แพทย์ จัดเป็นคำสมาส เช่น

ศาสตร์ เช่น วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ คณิตศาสตร์

ภาพ เช่น ภาพวาด สุนัข ภาพวาด ภาพวาด ภาพวาด

ภัย เช่น อัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย มหันตภัย

กรรม เช่น วิชกรรม ศิลปกรรม กิจกรรม คหกรรม

กิจ เช่น ธุรกิจ เศรษฐกิจ ราชกิจ

ศึกษา เช่น สุขศึกษา เพศศึกษา ศิลปศึกษา

วิทยา เช่น ชีววิทยา ภูมิวิทยา ปักษีวิทยา

แพทย์ เช่น กุมารแพทย์ ศัลยแพทย์ อายุรแพทย์ ลัทธิแพทย์

ข้อสังเกตเกี่ยวกับคำสมาส

๑. คำมาสบางคำไม่อ่านออกเสียงรูปสระระหว่างคำหน้า

และคำหลัง เช่น

เกียรตินิยม อ่าน เกียด - นิ - ยม

ชาตินิยม อ่าน ชาด - นิ - ยม

ธาตุเจดีย์ อ่าน ทาด - เจ - ดี

๒. คำมาสบางคำออกเสียงได้ทั้ง ๒ แบบ

ประถมศึกษา อ่าน ประ - ถม - มะ - ลึก - สา

ประ - ถม - ลึก - สา

๓. จังหวัดที่ลงท้ายด้วย “บุรี” บางชื่อก็อ่านออกเสียงเชื่อม
ระหว่างคำ บางชื่อก็ไม่อ่าน บางชื่อก็อ่านได้ทั้ง ๒ อย่าง เช่น

จันทบุรี   อ่าน   จัน - ทะ - บุ - รี

ชลบุรี   อ่าน   ชน - บุ - รี

เพชรบุรี   อ่าน   เพ็ด - ชะ - บุ - รี

                 เพ็ด - บุ - รี

* คำสมาสต้องเป็นภาษาบาลีและสันสกฤตเท่านั้น*

ถ้ามีคำภาษาอื่นมาปนจะเป็นคำประสม เช่น

เทพเจ้า   ทุนทรัพย์   ผลไม้   พลเมือง

ราชวัง   สรรพสินค้า   ราชสำนัก   ราชดำเนิน

สามัญสำนึก   เมรุมาศ   อนุชาต   นพมาศ

กรรมวัง   กรรมขุน   กรรมหลวง   กรรมท่า

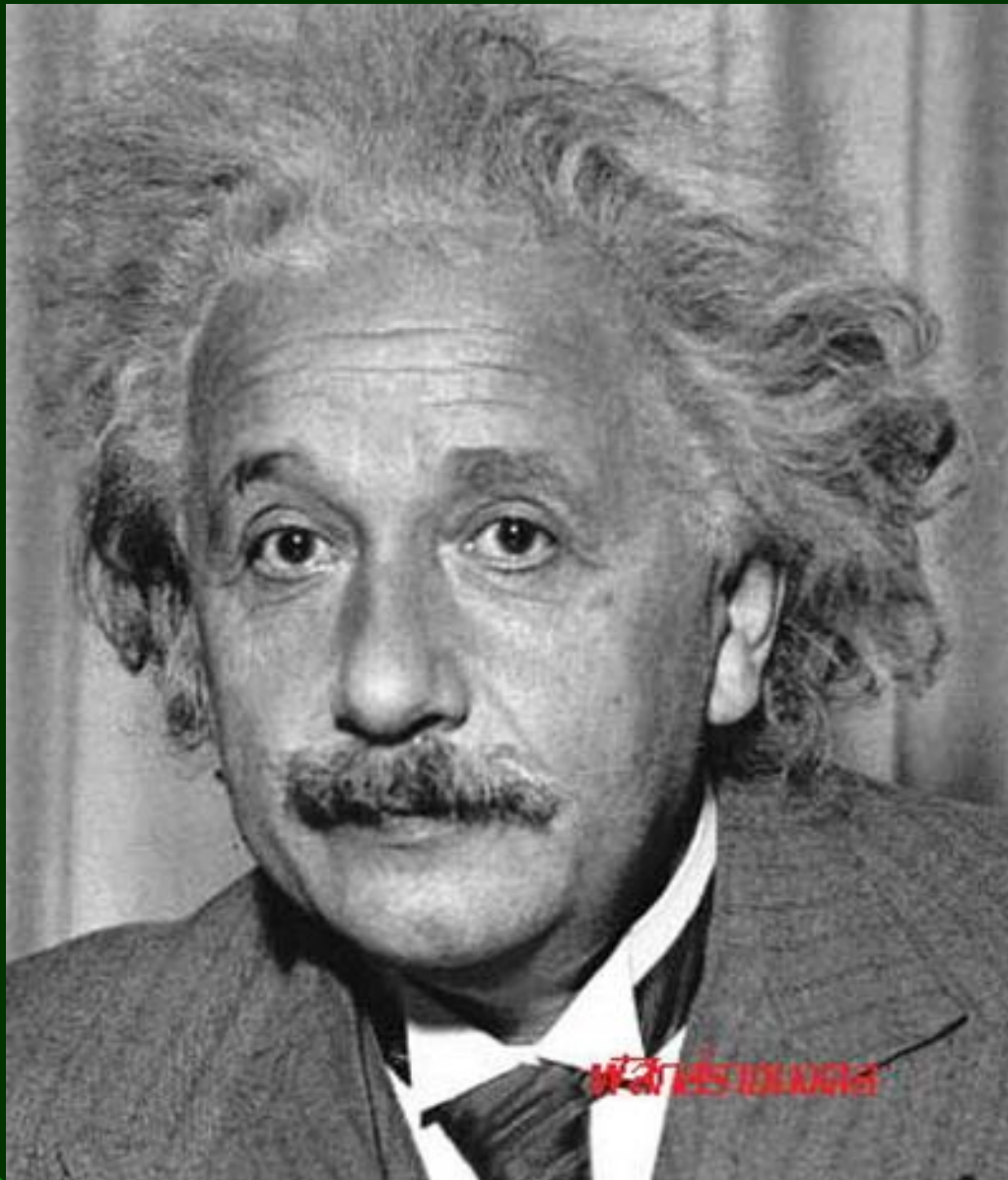
อัคคี + ภัย = อัคคีภัย

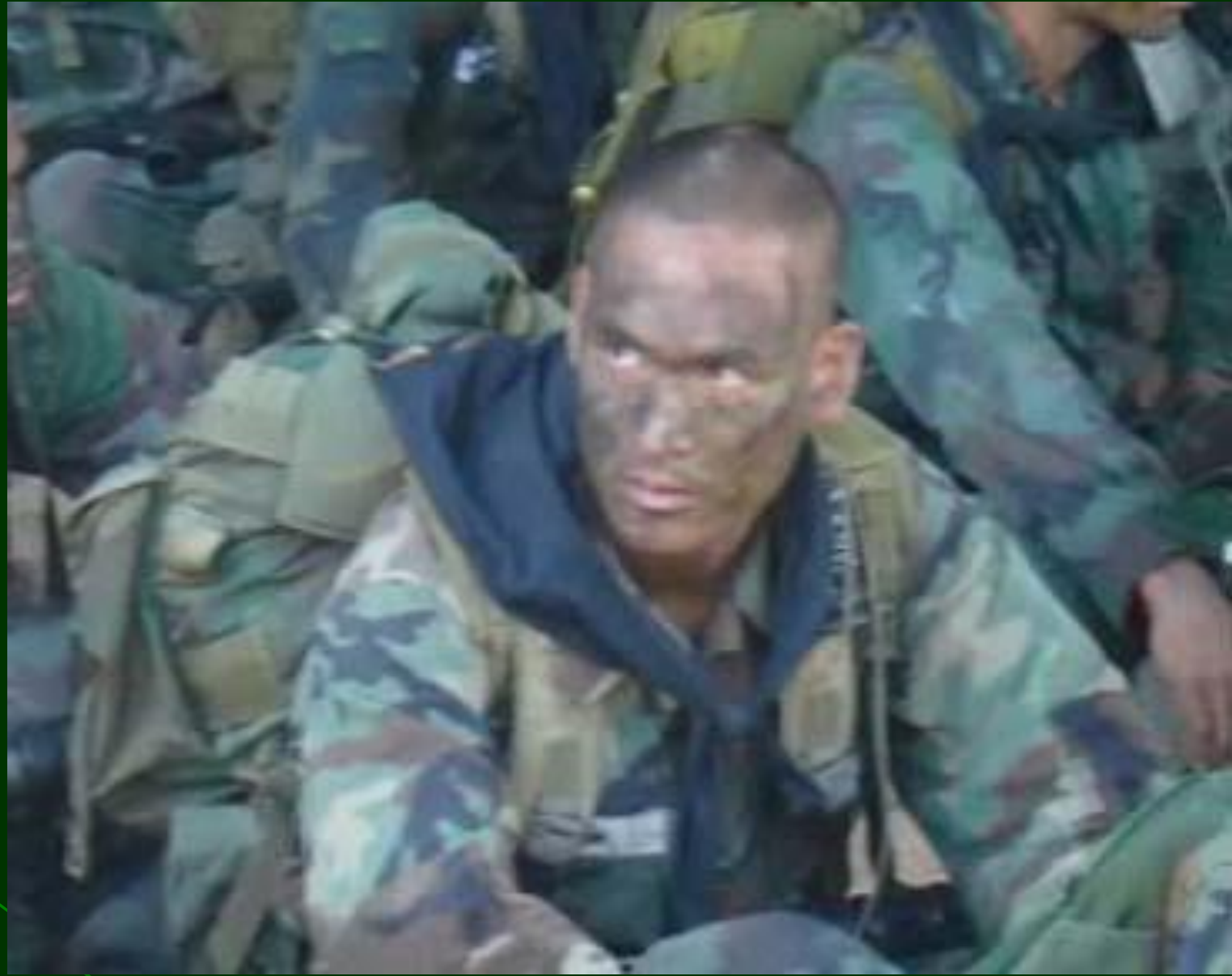
อุทก + ภัย = อุทกภัย

วาท + ภัย = วาทภัย

อัจฉริยะ + บุคคล = อัจฉริยะบุคคล

វីរ + បុរុស = វីរបុរុស

นาฏ + ศิลป์ = นาฏศิลป์

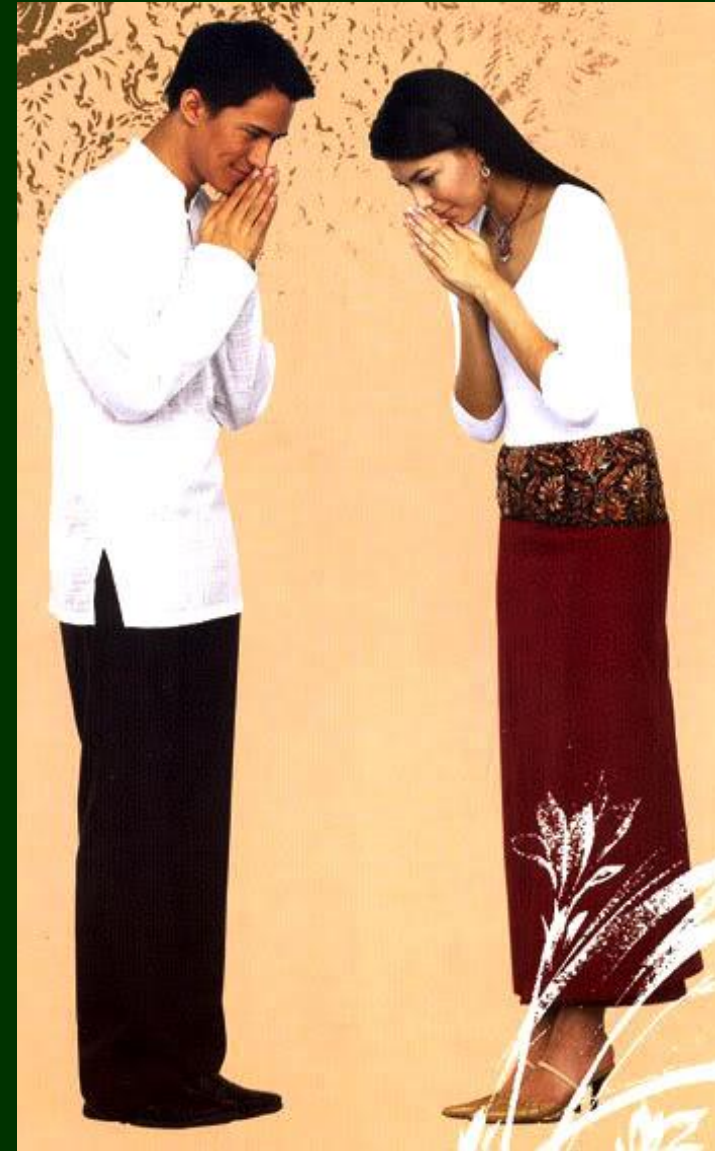
สามัญ + ศึกษา = สามัญศึกษา

แพทย + ศาสตร์ = แพทยศาสตร์

พิพิธ + ภัณฑ์ = พิพิธภัณฑ์

วัฒนธรรม + วัฒนธรรม = วัฒนธรรม

เสรี + ภาพ = เสรีภาพ

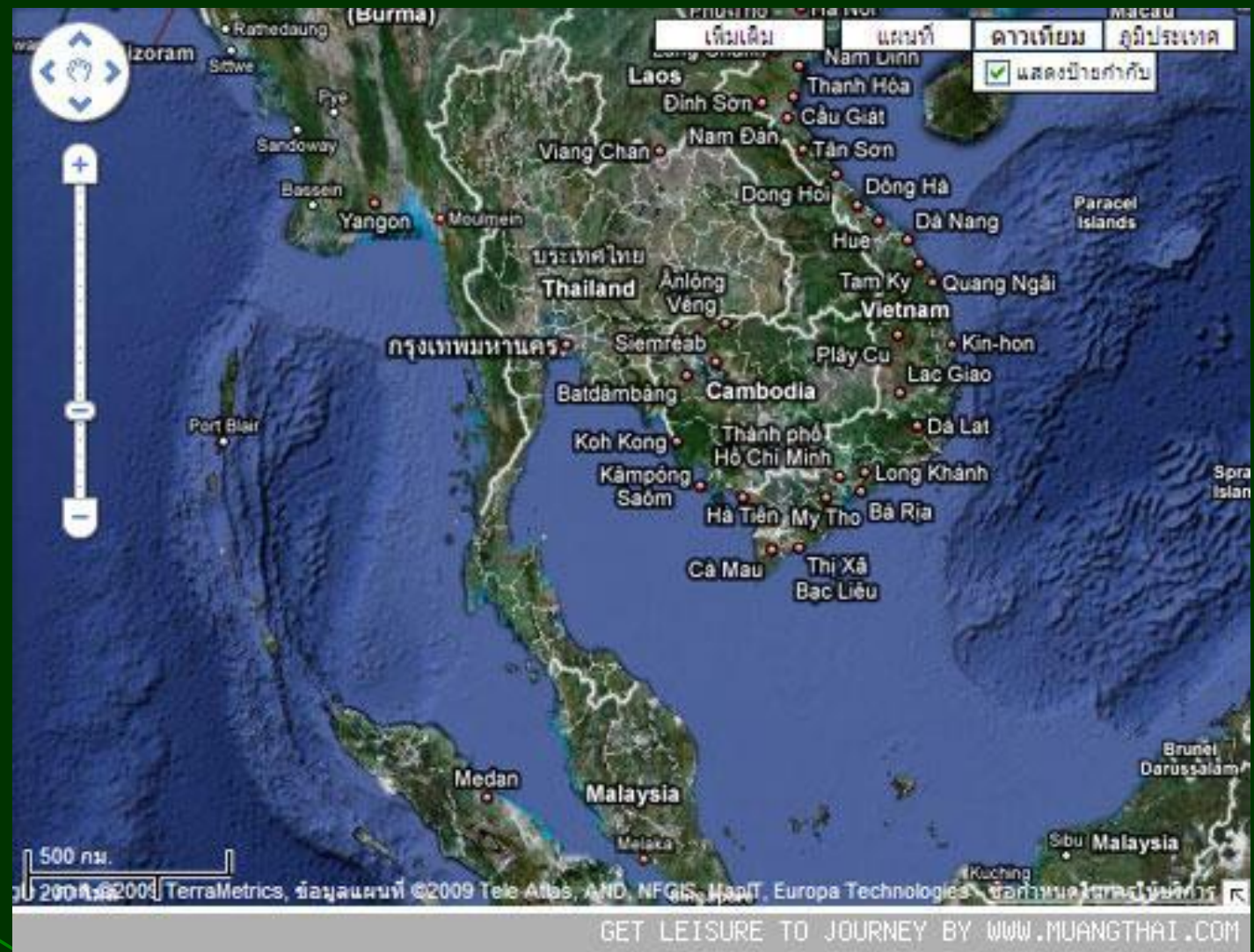
โลก + บาต = โลกบาต

Copyright 2004 James Wilcox

<http://www.armory.com/~james1>

ภาพ + ปักข์ = ภาพปักข์

ภูมิ + ศาสตร์ = ภูมิศาสตร์ อ่านว่า พู-มิ-สาด

รัฐ + มंत्री = รัฐมนตรี อ่านว่า รัด-ตะ-มน-ตรี

ยุทธ (รบ) + ภูมิ (แผ่นดิน สนาม) = ยุทธภูมิ (สนามรบ)

หัตถ (มือ) + กรรม (การงาน) = หัตถกรรม (งานฝีมือ)

ราช + การ = ราชการ

ราช + ทูต = ราชทูต

ราช + ธรรม = ราชธรรม

ราช + ครู = ราชครู

ราช + ว่าง = ราชว่าง

ธรรมชาติ

บรรพต

กาย

กรรมกร

กรรมการ

กรรมพันธุ์

ผลผลิต

ผลิตผล

ผลไม้

ผลเมือง

ผลศึกษา

ผลการ

อุดมสมบูรณ์

อุดมการณ์

อุดมคติ

พระบาท พระสุ^Xหร่าย พระ^Xเก้าอี้

กิจจะ^Xลักษณะ กิจการ กิจ^Xธุระ

ธุ^Xรกิจ ยุทธการ การ^Xยุทธ์

วัตถุ^Xโบราณ โบราณวัตถุ อุดรดิ^Xตต์

วิ^Xพากษ์วิจารณ์ วิ^Xจารณญาณ

ยานพา^Xหนะ ศิลปกรรม วิ^Xทยากร

๑. เป็นคำมลสองคำขึ้นไปที่มี
รากศัพท์ที่คำบาลีสันสกฤต

๓. แปลความจากหลังมาหน้าส่วนมาก
ออกเสียงพยางค์ท้ายของคำหน้า แม้
จะไม่มีสระกำกับ
อยู่ โดยจะใช้เสียง อะ อี และ อุ

สรุปหลักการสังเกตคำสมาส

๔. ส่วนใหญ่จะลงท้ายว่า คำศัพท์
กรรม ภาพ ภัย ศักขา ศิลปวิทยา

๒. พยางค์สุดท้ายของคำหน้า
หากมีสระ อะ หรือมี
ตัวการันต์อยู่ ให้ยุบตัวนั้นออก

๕. อ่านออกเสียงระหว่างคำ เช่น
ประวัติคำศัพท์ อ่านว่า ประ - หวัติ - ตี - คำศัพท์

คำสอน

สนธิ เป็นวิธีกลมกลืนเสียงของคำที่มาจากภาษาบาลี-สันสกฤต มาเชื่อมต่อกัน ทำให้เสียงพยางค์หลังของคำแรกกลมกลืนกันกับเสียงพยางค์แรกของคำหลัง แบ่งออกเป็น

๑. **สระสนธิ** คือการกลมกลืนคำด้วยเสียงสระ เช่น

วิทย์+อาลัย = วิทยาาลัย

๒. **พยัญชนะสนธิ** เป็นการกลมกลืนเสียงระหว่างพยัญชนะกับพยัญชนะ ซึ่งไม่ค่อยมีใช้ในภาษาไทย เช่น มนสฺ + ภาว = มโนภาว (มโนภาพ)

๓. **นฤกहितสนธิ** ได้แก่การเชื่อมคำที่ขึ้นต้นด้วยนฤกहितหรือพยางค์ท้ายของคำหน้าเป็นนฤกहित กับคำอื่นๆ เช่น สํ + อาคม = สมาคม

หลักการสังเกต

๑. เกิดจากคำมูลตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป
๒. คำสนธิต้องเป็นคำบาลี สันสกฤตเท่านั้น
๓. เมื่อนำคำมาสนธิกันแล้ว จะกลายเป็นคำเดียว และจะต้องแปลจากคำหลังมาคำหน้า
๔. เมื่อสนธิแล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงพยัญชนะ สระ หรือนิคหิตที่เชื่อมเสมอ
๕. มักเรียงคำหลักไว้หลังคำขยาย ดังนั้นในการแปล ความหมายจะแปลจากหลังไปหน้า

ประโยชน์

๑. ได้รูปศัพท์ใหม่ที่เด่นด้วย
ความหมาย และได้รูปคำที่มี
ความสละสลวย
๒. เป็นประโยชน์ในการแต่งคำ
ประพันธ์ประเภทฉันท์ และร่าย

อุตุ + สาท เป็น อุตสาห

ราชนุ + โอรส เป็น ราชโอรส

นิส + ภัย เป็น นิรภัย

รหส + ฐาน เป็น รโหฐาน

๒. **สระสนธิ** คือการเชื่อมคำด้วยสระหลังของคำหน้ากับ
สระหน้าของคำหลังเพื่อให้กลมกลืนกัน ดังนี้

๒.๑ อะ,อา สนธิกับ อะ อา เป็น อะ หรือ อา เช่น

วิทย์ + อาลัย เป็น วิทยาาลัย

ธน + อาคาร เป็น ธนาการ

นิร + อันดร เป็น นิรันดร

๒.๒ อะ, อา สนธิกับ อิ, อี เป็น อิ, อี หรือ เอ เช่น

ราม + วิศวร เป็น ราเมศวร

มหา + อิตี เป็น มเหตี

๒.๓ อะ, อา สนธิกับ อุ, อู เป็น อุ, อู หรือ โอ เช่น

ราช + อุปโลก เป็น ราชูปโลก

มหา + อุพาร เป็น มโหพาร

๒.๔ อิ, อี สนธิกับ อิ, อี เป็น อิ, อี หรือ เอ เช่น

บดี + อินทร์ เป็น บดินทร์

อริ + อินทร์ เป็น อรินทร์, อเรนทร์

๒.๕ อี, อี สนธิกับ อะ, อา, อุ, โอ ให้เปลี่ยน อี, อี เป็น ย

ก่อนแล้วจึงสนธิตามปกติ ถ้าคำนำหน้ามีพยัญชนะต้นซ้ำกัน

๒ ตัว ให้ตัดพยัญชนะออกตัวหนึ่งก่อน เช่น

อักคี + โอภาส, อักคย + โอภาส เป็น อักโยภาส

รัตติ + อาภรณ์, รัตตย + อาภรณ์ เป็น รัตยาภรณ์

๒.๖ อุ, อุ สนธิกับ อุ, อุ เป็น อุ, อุ หรือ โอ เช่น

ครุ + อุปถัมภ์ เป็น ครูปถัมภ์

คุรุ + อุปกรณ์ เป็น คุรุปกรณ์, คุรุปกรณ์ คุโรปกรณ์

๒.๓) อุ, อู สนธิกับ อะ, อา ให้เปลี่ยน อุ, อู เป็น ว ก่อน

ธนู + อากม, ธนฺว + อากม เป็น ธันวากม

จตุ + อังค์, จตฺว + อังค์ เป็น จตวางค์

นิคหิตสนธิ เป็นการนำคำที่ลงท้ายด้วยนิคหิตไปสนธิกับ
พยัญชนะหรือสระก็ได้ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. นิคหิต สนธิกับพยัญชนะวรรค ให้เปลี่ยนนิคหิตเป็นพยัญชนะ
ตัวสุดท้ายของวรรคนั้นๆ เช่น

ถั + คีต

ถังคีต

ถั + ชย

ถัญชัย

ถั + ฐาน

ถันฐาน

๒. นิกหิตสนธิกับ พยัญชนะเศษวรรค (ย ร ล ว ส ห พ)

เปลี่ยนนิกหิตเป็น ง ก่อน แล้วจึงสนธิ เช่น

ต้ + วรร   ตังวรร

ต้ + ھرณั   ตังھرณั

ต้ + วาส   ตังวาส

๓. นิกหิตสนธิกับ สระ ให้เปลี่ยนนิกหิตเป็น ม ก่อน

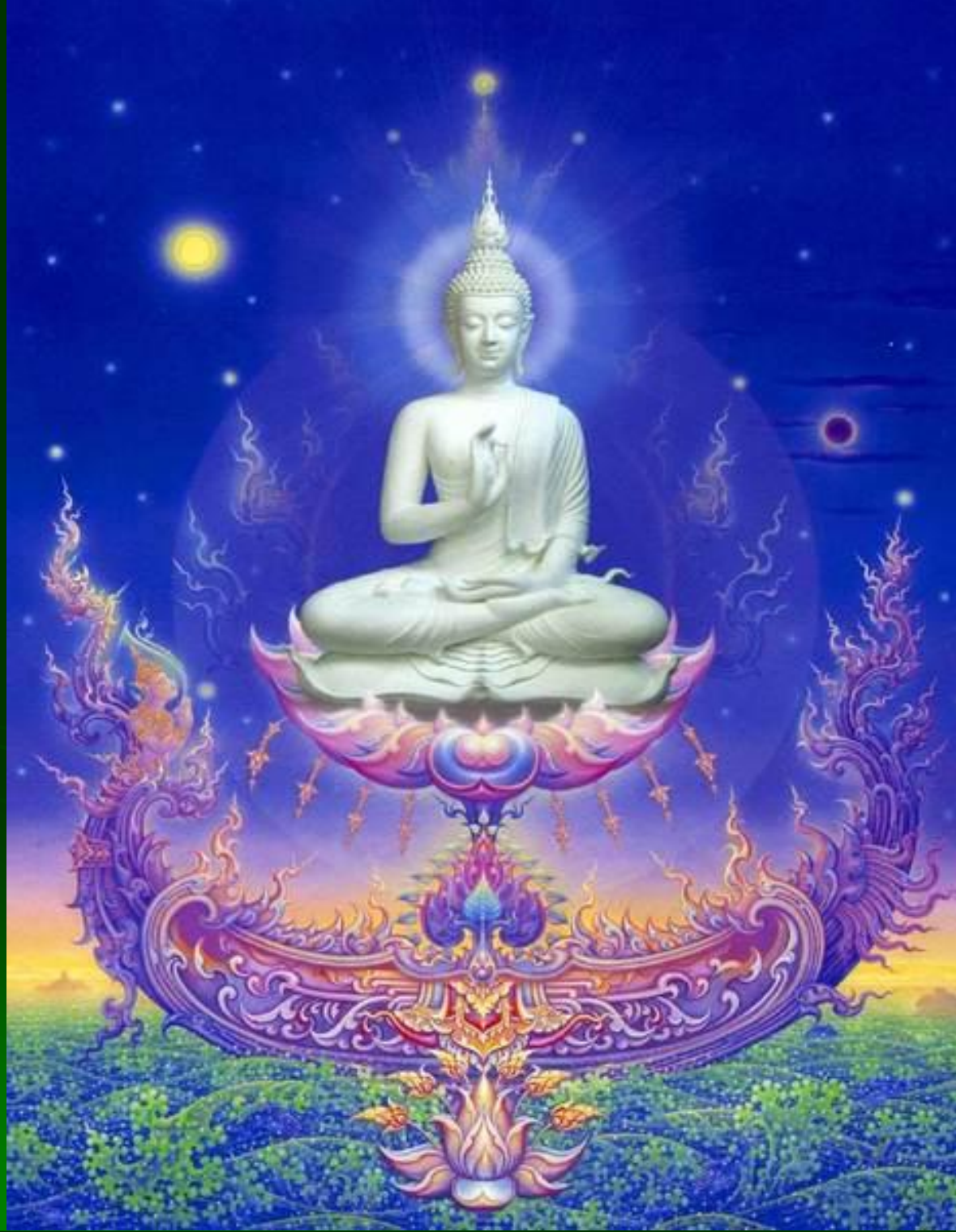
แล้วจึงสนธิ เช่น

ต้ + อาทาน   สมากทาน

ต้ + อากม   สมากม

ต้ + โอสร   สโมสร

พุทธ+อำนาจ = พุทธอำนาจ

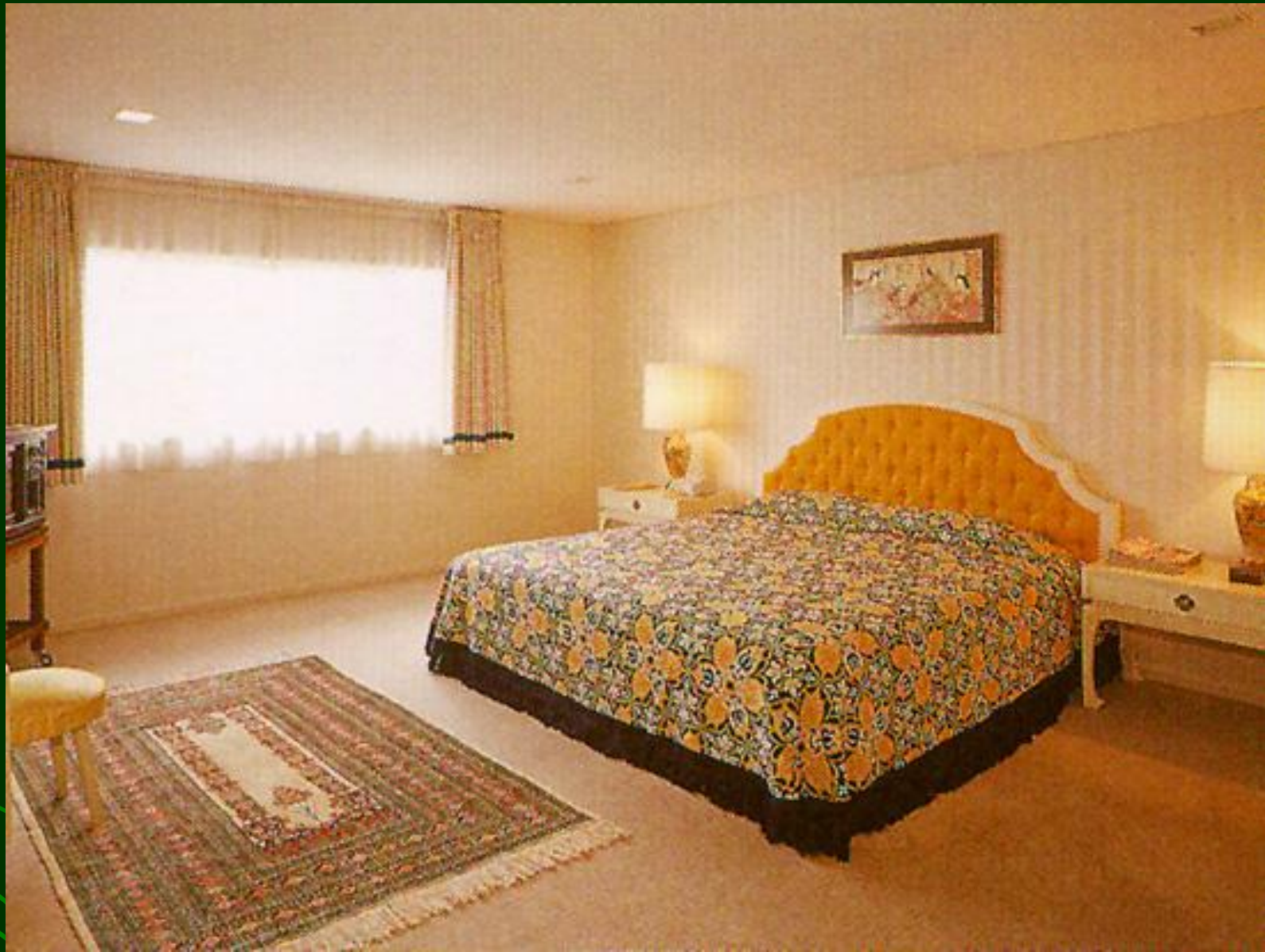
มัคค+อุเทศก์ = มัคคุเทศก์

นาค+อินทร์ = นาคินทร์

มหา+อรรณพ = มหรรณพ

รหัส + ฐาน = รหัสฐาน

ทุส + ชน = ทุรชน

นิต + ภัย = นีรภัย

ต๋ + หาร = ถังหαρ

ตํ + ขาร = ตั่งขาร

ต้ + คม = ตั้งคม

การสนธิ

สระสนธิ การนำเอาคำบาลีสันสกฤตมาสนธิกับคำที่ขึ้นด้วยสระ

๑. ตัดสระท้ายคำหน้าใช้สระหน้าคำหลัง

มหา + อรรณพ - มหรรณพ

ประชา + อากร - ประชากร

วชิร + อาวุธ - วชิราวุธ

วิทยา + อาศัย - วิทยาอาศัย

พุทธ + โอวาท - พุทธโอวาท

สุทธ + อาวาส - สุทธาวาส

ศีระ + อาภรณ์ - ศีราภรณ์

เมษ + อายน - เมษายาน

มกร + อาคม -

มกราคม

วร + โอกาส -

วโรกาส

ธน + อาคาร -

ธนาคาร

มหา + โอฟาร -

มโอฟาร

มหา + ไศวรรย์ -

มโฬศวรรย์

๒. ตัดสระท้ายคำหน้า ใช้สระหน้าคำหลัง
แต่เปลี่ยนน อะ เป็น อา อิ เป็น เอ
อุ เป็น อุ โอ

ราช + อธิราช - ราชอิธิราช

ประชา + อธิปไตย - ประชาธิปไตย

ราม + อธิบดี - รามอิธิบดี

ทูต + อนุทูต - ทูตานุทูต

ราม + อิศวร - ราเมศวร

นร + อิศวร - นเรศวร

ปรม + อินทร์ - ปรเมนทร์

มหา + อีฬ - มเหฬ

คช + อินทร์ - คเชนทร์

ราช + อุปถัมภ์ -

ราช + อุปโลก -

สาธารณะ + อุปโลก -

ราช + อุบาย -

นร + อุดม -

สุว + อุทัย -

ราชูปถัมภ์

ราชูปโลก

สาธารณูปโลก

ราโชบาย

นโรดม

สุโขทัย

๓. เปลี่ยนสระท้ายคำหน้า อี อี้ เป็น ย
อุ อุ เป็น ู แล้วสนธิตามข้อ ก หรือ ข

มติ + อธิบาย - มตยาธิบาย

อัคคี + โยภาส - อัคโยภาส

รติ + อารมณ - รตยารมณ

สามัคคี + อาจารย์ - สามัคยาจารย์

พยัญชนะสนธิ

๑. เปลี่ยนน ๓ เป็น โ

มนัส + ธรรม - มโนธรรม

มนัส + มัย - มโนมัย

มนัส + กรรม - มโนกรรม

ศีรัส + เวจฺจน์ - ศีโรเวจฺจน์

๒. เปลี่ยน ฅ เป็น ร

ทุฅ + ชน -	ทุรชน, ทรชน
ทุฅ + ด้กษณ์ -	ทุรด้กษณ์, ทรด้กษณ์
ทุฅ + กัณดาร์ -	ทุรกัณดาร์
นัฅ + ภัย -	นัรภัย
นัฅ + เทศ -	นัรเทศ, เนรเทศ
นัฅ + โทษ -	นัรโทษ

นฤคหิตสนธิ

๑. ั สนธิกับ สระ เปลี่ยน ั
เป็น ม

ตัม + อาคม - สมาคม

ตัม + อิทธิ - สมิทธิ

ตัม + อาทาน - สมาทาน

ศุภัม + อัสด - ศุภมัสด

๒. ๐ สนธิกับพยัญชนะ เปลี่ยน น
๐ เป็นพยัญชนะท้ายวรรคนั้น

ต๋ + คม - ตังคม

ต๋ + ขาร - ตังขาร

ต๋ + จร - ตัญจร

ต๋ + ญาณ - ตัญญาณ

ต๋ + จ्ञาน - ตัจ्ञจ्ञาน

ต๋ + ถาร - ตัถถาร

ต๋ + ผัส - ตัมผัส

กั + นร - กิณนร

๓. ั สนธิกับเศษวรรณยุกต์เปลี่ยน ั เป็น ง

ตั + วรรณ -

ตั้งวรรณ

ตั + วรรณ -

ตั้งวรรณ

ตั + สนทนา -

ตั้งสนทนา

ตั + โยค -

ตั้งโยค

ตั + สรรค์ -

ตั้งสรรค์

คำต่อไปนี้สันธิมาจากคำใด

ราชินยานุสรณ์ -

เหตวานะกรรณประโยชน์ -

เวสสันดร -

วิชิตราชานุสรณ์ -

ทำนัชฌาตัย -

นิโถตบถ -

ราชินี + อนุสรณ์

เหตุ + อนุ + กรรณ/ประโยชน์

เวสส + อันดร

วิชิต + อาวุธ + อนุสรณ์

ทาน + อัชฌาตัย

นิธ + อุตบถ

คำใดไม่ใช่คำสมาส

เวXพXวัน เมXรุXมาXศX กXระXยาXหาXร

บXรรXจุXภXณXฑX ครXิสXตXศXกXราXช

เคXมXภXณXฑX ถXนXเXมาXภXรXณX

สXยาXมXรXฐX จXันXทXรXเพXญX เทXพXนXม

ราชินี + อนุสรณ์ -

นร + อดม -

สินธุ + อานนท์ -

อน + อามัย -

คคน + อันต์ -

นย + ุบาย -

ราช + โงการ -

ราชินยานุสรณ์

นโรดม

สินชวานนท์

อนามัย

คคนานต์

นโยบาย

ราโชงการ

แบบฝึกหัด

อน + เอก	เป็น ..... อเนก .....
วชิร + อาวุธ	เป็น ..... วชิราวุธ .....
ภูช + องค์	เป็น ..... ภูชงค์ .....
เทว + อาลัย	เป็น ..... เทวาลัย .....
ศิว + อาลัย	เป็น ..... ศิวาลัย .....
ราช + โอวาท	เป็น ..... ราโชวาท .....
มหา + โสฬาร	เป็น ..... มหโสฬาร .....
ปิย + โอรส	เป็น ..... ปิโยรส .....

แบบฝึกหัด

มหน้าส + ภาว เป็น ..... มโนภาพ .....

มหน้าส + ธรรม เป็น ..... มโนธรรม .....

มหน้าส + คติ เป็น ..... มโนคติ .....

รหน้าส + ฐาน เป็น ..... รโหฐาน .....

เตชส + ธาตุ เป็น ..... เตโชธาตุ .....

ยสส + ธร เป็น ..... ยโสธร .....

ศิรส์ + เพฐน์ เป็น ..... ศิโรเพฐน์ .....

แบบฝึกหัด

นิส + โทษ เป็น ...**นිරโทษ**.....

นิส + ทุกข์ เป็น ...**นिरทุกข์**.....

ทุส + โยชน์ เป็น ...**ทุรโยชน์**.....

ทุส + กรรม เป็น ...**ทรกรรม**.....

นิส + กรรม เป็น ...**นिरกรรม**.....

ทุส + พิษ เป็น ...**ทรพิษ**.....

นิส + คุณ เป็น ...**เนรคุณ**.....

แบบฝึกหัด

สํ + อิทธิ เป็น... **สมิทธิ** .....

สํ + อาทาน เป็น... **สมาทาน** .....

สํ + ไสสร เป็น... **สโมสร** .....

สํ + อาบัติ เป็น... **สมาบัติ** .....

สํ + อาโยค เป็น... **สมาโยค** .....

สํ + อัญฐาน เป็น... **สมุฏฐาน** .....

สํ + อุทัย เป็น... **สมุทัย** .....

แบบฝึกหัด

สํ + ขาร

เป็น...สังขาร

สํ + คม

เป็น...สังคม

สํ + จร

เป็น...สังจร

สํ + ชัย

เป็น...สังชัย

สํ + ชาติ

เป็น...สังชาติ

สํ + ญา

เป็น...สังญา

สํ + ฐาน

เป็น...สังฐาน

แบบฝึกหัด

สั่ง + โยค เป็น...สั่งโยค.....

สั่ง + वास เป็น...สั่งवास.....

สั่ง + हरणं เป็น...สั่งहरणं.....

สั่ง + สนทนา เป็น...สั่งสนทนา.....

สั่ง + เวช เป็น...สั่งเวช.....

สั่ง + สิทธิ เป็น...สั่งสิทธิ.....

สั่ง + สาร เป็น...สั่งสาร.....

แบบทดสอบ

“ ตำนานหมายถึงเรื่องที่เล่าต่อ ๆ กันมา เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคล
สำคัญ บุคคลที่มีลักษณะพิเศษ ปุชนิยวัตถุหรือสถานที่สำคัญ
ที่มาของประเพณีหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ตำนานส่วนใหญ่มีเรื่อง
อิทธิปาฏิหาริย์ หรือสิ่งเหนือธรรมชาติรวมอยู่ด้วย ”

1. ข้อความข้างต้นไม่ปรากฏคำประเภทใด

ก. คำสมาส

☒ ข. คำสนธิ

ค. คำซ้อน

ง. คำซ้ำ

2. ข้อใดเป็นคำสมาสที่มีการกลมกลืนเสียงทุกคำ

1. ศีลธรรม กรรมการ สุนทรพจน์

2. ราชกิจ มหรรณพ ธรรมวัตร

3. สังสาร จักขวาพาธ สุขาภิบาล

4. ไตรรัตน์ ราชทินนาม จุฬาลงกรณ์

3. ข้อใดแยกศัพท์ไม่ถูกต้อง

ก. มหรรณพาราม = มหา + อรรณพ + อาราม

ข. หัตถาจารย์ = หัตถ + อาจารย์

ค. ราชนยานุสรณ์ = ราชนี + อนุสรณ์

ง. อัคโยภาส = อัคคี + โยภาส

4. ข้อใดเป็นคำสนธิทุกคำ

ก. อธิการบดี อัศศิภัย โจรภัย

{ข.} ธันวาคม มหัจฉริยะ ประมินทร์

ค. อภิบาล มหรรณพ นรินทร์

ง. เคมี่ภณฑ์ สวรรค์ อเนก

5. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

- ก. สรรพสินค้า รสนิยม เสรีภาพ
- ข. ทัศนาจร ปาฐกถา ภาพพจน์
- ค. สังฆทาน พลเมือง นามสกุล
- ง. ราชดำเนิน ภูมิฐาน วีรสตรี

6. คำขวัญที่ยกมามีคำสมาส ยกเว้น ข้อใด

ก. ละเว้นอบายมุข เพื่อความสุขของตนเอง

ข. อย่าบ่อนทำลายชาติ ด้วยการเป็นทาสยาเสพติด

ค. เพิ่มคุณภาพให้แก่ชีวิต สิ่งเสพติดต้องห่างไกล

ง. หลงมัวเมาอบายมุข ทำลายความสุขในครอบครัว

7. “อุรารานร้าวยแยก ยลสยบ
เอนพระองค์ลงทบ ทำวดิน
เหนือคอคชชอนชบ สังเวช
วายชีวาตมส์สุดสิ้น สู้ฟ้าเสวยสวรรค”

โคลงบทนี้ไม่ปรากฏลักษณะใด

ก. คำสนธิ

ข. คำซ้อน

ค. คำสมาส

ง. คำประสม

8. ข้อใดเป็นคำสมาสแต่เขียน ไม่ถูกต้อง

ตามหลักของการสมาสคำ

ก. สารสำคัญ

ข. สารสังเขป

ค. สารบันเทิง

ง. สารประโยชน์

9. คำในข้อใดเป็นคำสมาสด้วยวิธีการสนธิทุกคำ

- ก. อรินทร์ นเรศวร บดินทร์
- ข. ชโยงการ คชยุทธ คเชนทร์
- ค. ทิम्मพร พัชรินทร์ วิทยากร
- ง. ไชยานุภาพ ขัตติยมานะ กมลასน์

10. คำสมาสทุกคำในข้อใดไม่มีการสนธิ

- ก. อรรถรส จุลสาร รัตติกาล
- ข. อิทธิพล กรรมกร สังหาร
- ค. สังฆราช อัคคีภัย วิทยาลัย
- ง. อุบัติเหตุ ปัญญาชน สัมผัส

11. ข้อใดเป็นสมาสแบบสนธิทุกคำ

ก. เศวตฉัตร กมลასน์ ศัสตราวุธ

ข. ยุทธหัตถี ไชยานุภาพ เพโทบาย

ค. คชาภรณ์ ปถพินทร์ มาตยากร

ง. ราชอรินทร์ พิตยาจารย์ อุดุลยานุภาพ

12. ข้อได้เป็นคำสมาสด้วยวิธีสนธิทุกคำ

ก. ราชานุภาพ ชโยงการ จตุรงค์

ข. ประเมษฐ์ อิศรภาพ ปณิษฐ์

ค. เจริญสถาน รามินทร์ อเรนทร์

ง. อุดลยานุภาพ กาญจนบุรี มหุติฤกษ์

13. คำสมาสข้อใดเกิดจากคำบาลี-สันสกฤตตามลำดับทุกคำ

ก. พลวัตร ปฐมนิเทศ บุคลิกภาพ

ข. บาทบงส์ เบญจเพส โพธิญาณ

ค. ปฏิมากรรม วรพักตร์ วายุพักษ์

ง. พลศึกษา ประสูติการณ์ ภาพยนตร์

14. ข้อใดมีสระสนธิ พยัญชนะสนธิ และนิคหิตสนธิ ตามลำดับ

ก. หัสดาภรณ์	วัชโรทัย	สันนิบาต
ข. อักโยภาส	รโหฐาน	สโมสร
ค. จันทาคติ	จันทโรภาส	สมิทธิ
ง. สตางค์	ทิมมพร	กินนร

15. ข้อใดมีคำสนธิทั้ง ๓ ชนิด

ก. ราชโอรส รัตนาธิบดี สมาคม

ข. มหานิสงส์ ศิโรเพชญ์ สมคบ

ค. พรหมชาติ กิณทร เสวกามาตย์

ง. มโนธรรม สัตยาธิษฐาน สมบพ

16. ข้อใดแยกศัพท์ไม่ถูกต้อง

ก. มหรรณพาราม = มหา + อรรณพ + อาราม

ข. หัตถาจารย์ = หัตถ + อาจารย์

ค. ราชนยานุสรณ์ = ราชนี + อนุสรณ์

ง. อัคโยภาส = อัคคี + โยภาส

17. ข้อใดแยกศัพท์ไม่ถูกต้อง

ก. จิรัฏฐิติกาล = จิร + ฐิติ + กาล

ข. นิโรธสมาบัติ = นิโรธ + สัม + อาบัติ

ค. สังคมศึกษา = สัม + คม + ศึกษา

ง. จตุรงค์สนิบาต = จตุ + รงค์ + สัม + นิบาต

18. ข้อใดมีการสร้างศัพท์เช่นเดียวกับคำว่า “มหันตโทษ”

ก. เทวสมาคม

ข. โลกุตตรธรรม

ค. จตุรงคสันนิบาต

ง. ประชาธิปไตย

19. ข้อใดเป็นคำสนธิ

ก. ปัจเจกบุคคล นිරโทษกรรม

ข. ทัณตสถาน ทารุณกรรม

ค. สรรพางค์ ธรรมาสน์

ง. กรมธรรม์ จิตแพทย์

20. ข้อใดแยกศัพท์ไม่ถูกต้อง

ก. รังสโยภาส = รังสี + โยภาส

ข. ธันวาคม = ธนู + อาคม

ค. ราชนยานุสรณ์ = ราชนี + อนุสรณ์

ง. หัตถาจารย์ = หัตถ + อาจารย์

21. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

ก. ไศกนาฏกรรม สมาชิกภาพ สรรพสัตว์

ข. พุทธธรรม ศีวาลัย สามัคยาจารย์

ค. นวภิกขุ โบราณจารย์ ตฤณมัย

ง. ทาสกรรม ราโชวาท มหรรณพ

22. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

ก. สามัคคีธรรม สามัคยาจารย์ สโมสร

ข. สิทธิบัตร ราโชวาท วัฒนธรรม

ค. วรรณกรรม พันโนทัย สงสาร

ง. ราชภัย ภูมิศาสตร์ กาฬปากษ์

23. ข้อใดไม่ใช้คำสมาส

ก. มूलศึกษา ธรรมวัตร มหาชาติ

ข. พุทธบูชา พุทธคุณ เพชรบุรี

ค. ไตรมาส ราชบุตร สมณศักดิ์

ง. ฐานันดร รัตนวิเบศร์ สุวรรณาราม

24. ข้อใดเป็นการสร้างคำโดยวิธีสนธิต่างจากข้ออื่น

- ก. สงสาร สมาคม
- ข. รโหฐาน ยโสธร
- ค. เตโชธาทู นිරภัย
- ง. ทูรชน มโนภาพ

25. ข้อใดเป็นการสร้างคำเช่นเดียวกับคำว่า “รัฐประศาสนศาสตร์”

ก. มกุฎกษัตริยาราม

ข. เบญจกกุธภัณฑ์

ค. เบญจางคประดิษฐ์

ง. บัญญัติไตรยางค์

26. ข้อเป็นคำสมาสทุกคำ

ก. มัคคุเทศก์ ชลาลัย เศวตฉัตร

ข. สรรพางค์ ไพรินทร์ พัสตราภรณ์

ค. จราจร เทวรูป นิตยสาร

ง. บดินทร์ อารยชน วาตภัย

27. ข้อใดเป็นคำประสมด้วยวิธีสนธิ

ก. ป้างอกบุคคล นිරโทษกรรม

ข. ทัณตสสถาน ทารุณกรรม

ค. สรรพางค์ ธรรมาสน์

ง. กรมธรรม์ จิตแพทย์

28. ข้อใดมีทั้งคำสมาสและคำสนธิในคำเดียวกัน

ก. รัฐประศาสนศาสตร์

ข. มฤคทายวันราชินีเวศน์

ค. บุราณราชประเพณี

ง. ไตรเพททางคศาสตร์

29. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

ก. ภัณฑารักษ์ วนาราม ราชอุบาย

ข. ธนบัตร มาตรฐาน ทารุณกรรม

ค. พิพิธภัณฑ์ บุคฉากร เทศกิจ

ง. โลกทัศน์ โลกาภิวัฒน์ นราธิบดี

29. ข้อใดเป็นคำสมาสทุกคำ

ก. ภัณฑารักษ์ วนาราม ราชอุบาย

ข. ธนบัตร มาตรฐาน ทารุณกรรม

ค. พิพิธภัณฑ์ บุคฉากร เทศกิจ

ง. โลกทัศน์ โลกาภิวัฒน์ นราธิบดี

30. ข้อใดมีคำสมาสที่มีการสนธิทั้งหมด

ก. มโนมัย สัมมาทิฐิ โยธาทิการ

ข. คุณูปการ นามากิไธย ชราภาพ

ค. ทศนุพรรณ ชโลทร นิตราภรณ์

ง. มหาวิทยาลัย ธนาณัติ รัชนิกร

สวัสดี

